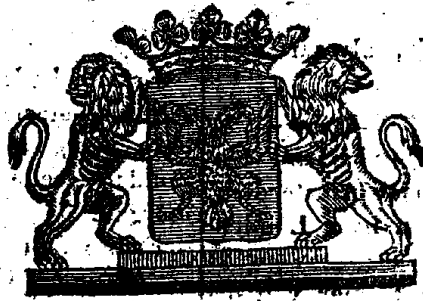

ARNHEMSCHE

Donderdag

COURANT.

den 20 April.

FRANKFORT, den 16den April.

Berichten uit Rome, van den 6den April, melden het volgende: « De Handelswijze van den aartsbischop van Parijs wordt hier van hooger hand niet goedgekeurd, en vindt bij de geestelijkheid algemeens afkeuring. De gansche toedragt der zaak is door de Fransche regering aan het hof van Rome officieel medegedeeld, opdat de goede verstandhouding op geenerlei wijze gestoord worde. Indien deze zaak, gelijk men hoopt, spoedig bijgelegd zal wezen, zijn de kerkelijke betrekkingen met Spanje en Portugal des te treuriger voor het opperhoofd der kerk, daar vooral in laatstgemeld land eene formele scheuring bestaat. De nog door don Pedro eigendunkelijk benoemde bisschop *in partibus*, padre Marco, spottender wijze papa Marco genoemd, die door den heiligen vader niet als bisschop erkend werd, verleent buiten hooger magt alle dispensaties naar willekeur, men met voorbijgang van den bejaarden patriarch van Lissabon, den Kardinaal Silva.»

— Uit Napels wordt den 4den April het volgende geschreven: « Laatstleden Zaterdag is het gansche garnizoen de stad uitgerukt, om voor den grootvorst Michael vurende te exerceren. Zijne Majesteit de Koning heeft zelf het bevel gevoerd. De toevloed van aanschouwers was, zoo als gewoonlijk bij zulke gelegenheden, zeer groot. Gelukkigwijze was het weder gunstig, zoodat de troepen voor de eerste reis in de zomertent met witte broeken konden uitrukken. Heden morgen hebben al de troepen, met uitzondering van twee Zwitsersche regementen, van welke men de hoofdstad nimmer geheel ontbloomt, zich naar Lazio en de omstreken begeven, om de groote manoeuvres bij te wonen, die, volgens sommigen drie of vier weken, volgens anderen, twee of drie maanden duren zullen, gedurende welken tijd de nationale garde de wachten moet betrekken. De Zwitsers voorzien in de dienst op de hoofdwacht en in de forten, welke de stad bestrijken. De aanschrijving, welke aan de burgers gedaan werd, luidt eenigzins vreemd, en heeft veel misnoegen verwekt. Daarbij wordt gezegd, dat men op hooger bevel op dien en dien dag, op dat en dat uur in het Castelnuovo moet verschijnen, om de geweren in ontvangst te nemen, en van daar de onderscheidene posten te betrekken; degenen, welke het bevel niet stiptelijk nakomen, worden met de gewone militaire strafwetten bedreigd; alle verontschuldiging van niet verschijning wordt bij voorraad afgewezen, en degenen, die zich als ziek opgeven, zullen op hun eigen kosten naar het hospitaal gebragt worden. Dit is iets, hetwelk men had kunnen vermijden, en het is geen wonder dat zulke verordeningen niet bevallen. — De Vesuvius rookt sedert eenige dagen weder zeer aanmerkelijk, en des nachts verheffen zich groote vuurkolommen uit zijnen krater; ook heeft men eenige afvloeiende lava kunnen bespeuren.»

— De huizen Rothschild zijn voornemens om hansen werkkring te vergrooten en tot aan gene zijde van den Oceaan uit te breiden. Te dien einde zal voor hunne rekening te Nieuw-York eene commandite opgericht worden.

— Brieven uit Lissabon, van den 25den Maart, melden, dat het aldaar tot dien tijd ook nog voortdurend koud was en er een scherpe noordcooste wind heerschte. De griep heeft Portugal evenzeer als alle overige Europese landen bezocht, en te Lissabon is er bijna niemand van verschoond gebleven.

— Uit Berlijn wordt gemeld, dat de heer van Scherff, Nederlandsche legatie-secretaris, aldaar is aangekomen, zoo men meent om over bestaande bezwaren ten aanzien der in- en uitgaande regten te onderhandelen.

— De Staten-vergadering van het koninkrijk Saksen houdt zich bezig met de overweging van een ontwerp van een strafwetboek. In de zitting van den 11den April is het punt van lichamelijke tuchting behandeld. De meeste sprekers, inzonderheid de regtsgeleerden, lieten zich tegen deze wijze van straffen hooren; doch bij stemming werd dezelve met 47 tegen 11 aangenomen.

LONDEN, den 14den April.

Bij de Dingsdag avond in het huis der gemeenten voortgezette debatten over de derde lezing der bill tot hervorming der gemeente-besturen in Ierland, is onder anderen door sir R. Peel op eene treffende wijze de slechte toestand van het tegenwoordig bestuur van de gouvernementszaken aangetoond, alsmede het onmogelijke voor elk welkenkindsch mensch om in zoodanig eene verwarving, uit eenig ander besef dan dat van publieke plicht, als kabinetlid te kunnen optreden. Ten slotte is de derde lezing met de geringe meerderheid van 302 te-

gen 247 stemmen doorgeslagen, en die bill vervolgens naar het hoogerhuis verzonden.

De bill tot hervorming der gemeente-besturen in Ierland, is gisteren avond in het huis der lords, op voordragt van lord Melbourne, voor de eerste maal gelezen, en tevens de tweede lezing er van bepaald op Dingsdag den 25den dezer.

Eene questie, betrekkelijk de dienstdoende Britsche zeetroepen en artilleristen in het noorden van Spanje, zal aanstaanden Maandag door lord Alvanley aan Z. Ms. ministers in dit zelfde huis gerigt worden.

Van den 15den.

Wij hebben hier dagbladen uit New-York ontvangen, van den 11den Maart. Daarmede heeft men twee uitvoerige staatsstukken bekomen, te weten: het afscheids-adres van den Generaal Jackson, ter nederlegging, en het adres tot aanvaarding van het opperbewindschap des Vereenigde Staten, door den heer van Buren.

ZWITSERLAND

Nog bestaan in Zwitserland de overblijfselen eener inrigting, welke sinds eenigen de eer van Zwitserland bekleet; eene menigte bedarmde menschen te weeg gebragt heeft, en deswege door de vrienden des vaderlands, ten allen tijde, zelfs reeds voor 300 jaren, toen zij haren aamvang nam, betrouwd en bestreden is geworden. De vreemde krijgsveld dienst is, wel is waar, bij de meeste nieuwe staatsregelingen afgeschaft, doch er bestaat nog eene kapitulatie met Napels en evenzeer een Zwitsersch korps te Rome. Onder de nadeelen dezer inrigting springt er inzonderheid één in 't oog, waaraan men onlangs herinnerd is geworden: regtschapene lieden gaan, althans als gemeene soldaten, sinds lang niet meer in dienst; de rekruten naar Napels, en niet naar Rome, zijn meest lieden van eene slechte levenswijze, die in het vaderland niet dan verachting, straf en gebrek te verwachten hebben, en zich in het vreemde land door misdrijven niet zelden op 't galgen brengen. Na ondergane straf worden zij dan hulpeloos en eftenig, zonder kleederen en zonder geld over de grenzen gebragt, in eenen staat, die hen nieuwe misdaden in de armen werpt. Reeds sedert jaren hebben de consuls te Napels en Rome dezen jammerlijken toestand afgeschilderd en om voorziening verzocht: doch zonder vrucht, en alles blijft zoo als het was, voornamelijk daardoor, dat men in Zwitserland bijna nooit gemeenschappelijk handelt. — Onder de vorderingen, welke de vreemde krijgsveld dienst aanbrengt, wordt steeds hervenaan gesteld, dat het voor de bewoners van het neutrale Zwitsers land het eenige middel is, om ervaren krijgsvelden te werven, en het is niet te ontkennen, dat allen, die Zwitserland thans bezit, uit deze school voorgekomen zijn, maar tevens moet dan toch ook begestend worden, dat de krijgskunde tot dezen prijs gekocht veel te duur te staan komt.

PARIS den 16den April.

Eindelijk is de heer Mole geslaagd een nieuw ministerie samen te stellen. De *Moniteur* bevat heden 4 ordonnances van den Koning, door den heer Mole geteekend, waarin de heer Barthe tot minister van justitie benoemd wordt, de heer Montalivet tot minister van binnenlandsche zaken, de heer Salvandy van publiek onderwijs en de heer Lacave-Laplagne van koophandel. De heer Rosmeil behoudt de portefeuille van marine, de heer Bernard die van oorlog en de heer Martin (du Nord) die van publieke werken. De heer Mole is minister van buitenlandsche zaken en president van den raad.

— Bij een koninklijk besluit van eergisteren is de maarschalk graaf Lobau, pair van Frankrijk, benoemd tot opperbevelhebber der nationale garen in het departement de la Seine.

— Gisteren avond heeft men weder sterke patrouilles door de straten zien rijden, en het garnizoen van Parijs is gisteren in de kazernes gesignaleerd geweest.

— De generaals Damremont, Leydat en Kullneres zijn te Algiers aangekomen. Eerstgemelde heeft den 5den April eene proclamatie aan de inwoners doen afkondigen, waarin hij zegt, dat de Koning Algiers wil behouden, hem het bestuur over de kolonie heeft toevertrouwd, en dat er genoegdoening te Constantine zal genomen worden.

— Eergisteren heeft in den plantentuin het geval plaats gehad, dat een der Zebra's vertoornd werd, en zijn oppasser geweldig wondde. Deze heni den manband weder wilde omzeilen, welke hij deed, en deed, om te voeden, viel het over hem heen, en deed hem op den grond vallen in de dij, vervolgens greep het hem om de hals, en deed hem zoodanig, dat het been dadelijk moed worden. Toen de man

gekomen was; week het kwaadaardig dier in het park, alwaar men zich van hetzelfde meester maakte.

GRAVENHAGE, den 18den April.

Gisteren middag heeft Z. K. H. de hertog van Cumberland ten hove gedineerd, en heeft zich nog denzelfden avond naar Amsterdam begeven, om aan boord van de stoomboot, welke heden naar Londen afvaart, derwaarts te vertrekken.

Heden is de hervatting van de zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal begonnen. In dezelve zijn ingekomen vier koninklijke boodschappen, strekkende ten geleide van zeven ontwerpen van wetten, bevattende wijzigingen en veranderingen in het derde boek van het wetboek van burgerlijke regts-vordering, benevens één ontwerp, ter verbetering van nog eenige, in het gewijzigd wetboek van koophandel ingeslopende misstellingen; terwijl wijders aan de kamer mededeeling gedaan is van de tusschen onze regering en die van Groot-Brittannië laatstelijk gesloten overeenkomst betreffende den slavenhandel, naar aanleiding van het verdrag van 1818.

Gemelde ontwerpen en de daartoe behorende memorien van toelichting, enz., zijn verzonden aan de afdelingen om in dezelve te worden overwogen.

Eenige ingekomen verzoekschriften zijn in handen gesteld van de commissie met derzelve onderzoek belast. Deze requesten houden betrekking in, nopens den accijs op de Turf, over het drukkende der militaire inlegeringen, en betreffen voor het overige de intheiding des rijks in regterlijke arrondissementen en kantons. — Eenige grossiers in manufacturen te Rotterdam hebben aan de kamer bedenkingen ingezonden, betreffende het middel van surseance van betaling. — Voorts is aan de kamer hulde gedaan van twee boekwerken, te weten: de aenmerkingen over het eenwfeest van de Utrechtsche Hoogeschool, en 2d. het register op de Nederlandsche Staats Courant, jaargang 1836.

Beide deze werken zullen in de boekery worden geplaatst.

De vergadering is daarna gescheiden tot nadere bijeenroeping.

Bij eene aankondiging van den directeur-generaal voor de marine is dezer dagen bekend gemaakt, dat er op het Koninklijke Instituut voor de marine te Medemblik, eenige weinige vacatures van adelborsten voor de eigelijke zeedienst en voor de mariniers, in den loop van dit jaar, zullen ontstaan, zoodat er, naar aanleiding van de bepalingen, vervat in het reglement voor het gezegde Instituut, in den loop van de maand Junij aanstaande, een examen van aspiranten te Medemblik zal plaats hebben, tot welks toelating men zich bij requeste aan het Departement van marine, vóór den laatsten Mei aanstaande, zal kunnen aanmelden, met overlegging van de vereischt wordende bescheiden, voor zoo verre die niet vroeger mogten zijn ingezonden, en niet onder het departement van Marine zijn berustende.

AMSTERDAM, den 17den April.

Bij de reede door ons opgegeven merkwaardigheden, welke Z. K. H. de Prins van Oranje, tijdens Hoogstdezelfs jongst verblijf alhier, aan de Prinszen, dezelfs zonen, heeft doen bezichtigen, kunnen wij ook nog als zoodanig voegen, het kabinet schilderijen van den Heer A. van der Hoop, het magazijn van zeldzaamheden van den Heer Jitta, dat van Japansche porseleinen van den Heer Gans en de Tentoonstelling van den Heer Esser, in het Grand Salon, op het Rokin.

HAARLEM, den 17den April.

Niet tegenstaande de ramp, welke onlangs de fabriek van den heer Wilson is overkomen, en de daardoor te weeg gebrachte aanzienlijke schade, zijn echter, daar de beide stoommachines en de afzonderlijk gelegene gebouwen, in welke eene volledige inrigting tot bleeken enz. gevonden wordt, behouden zijn, de werkzaamheden weder aangevangen en zullen dezelve worden voortgezet, zoodat er in de verzendingen van goederen uit de fabriek door de Handelsmaatschappij geene vertraging of oponthoud te vreezen is.

AMSTERDAM, den 18den April.

Beurs van den 17 April.

Van alle nieuwstijdingen ontbloeit; heeft zich de aandacht van onze speculanten grotendeels op binnenlandsche effekten gevestigd.

Holland. 2½ pCt. eenige weinige postjes à 52½; en ook à 1½ afgegeven; 100 pCt. openende 100½; doch, verscheidene niet onbelangrijke verkoopen deden den prijs tot 100 met veel handel achteruitgaan; kansbiljetten prijshoudend, 22½ à ¼; 4½ pCt. sijndicaat slaauw, en van 93½ tot 93 allenge gevallen; nieuw 76½, ½ gevallen; oude aandelen handelsmaatschappij 183½, ½, 183½ gebleven; naar 5 pCt. Oost-Indië was veel vraag, 98½, ½, 98 gedaan; 4 pCt. insgelijks zeer gezocht, en met 90½, ½ afgegeven; spoorweg op Haarlem 120, 122, 124, 126, 128, 129, 128 gebleven.

Spanje. Ardoin 20½, 18, ½, 18, ½, bij geene noemenswaardige affaire.

Rusland. Oude en nieuwe Russen 103½ à 104; Russen van 1831 en 1833 95½, ½ geoffereerd; in Roebels geen handel.

Oostenrijksche schuldlijven als gisteren. In Zuid-Amerikaansche en Grieksche is niets gedaan.

Beurs van den 18 April.

Er zijn heden geene nadere tijdingen uit Spanje ontvangen; het Fransche ministerie is eindelijk geconstitueerd. Men vleit zich te Parijs dat deze samenstelling de goedkeuring der kamer wegdragen zal; er was Zondag geene beurs, dus weet men de uitwerking daarvan eerst morgen.

Fluctuatien der prijzen:

Holland. Onze 2½ pCt. zijn in het begin à 52½ afgegeven; doch vielen allengs tot 52½, doordien verschillende partijen ter realisatie ter markt kwamen; 5 pCt. 100½, 100, 99½, 7 veel gedaan; kansbiljetten 22½, 18, ½ gebleven; oud sijndicaat 93½, ½, 93, 92½ weinig omgezet; in nieuw geen handel; oude aandelen handelsmaatschappij insgelijks geoffereerd, 182½, ½, ½ afgegeven; 4 pCt. Oost-Indië 93½, ½, ½ gebleven; nieuwe 5 pCt. 98½, 98, 97½, ½ gebleven, met handel. De spoorweg op Haarlem wordt gedurig tot stijgende prijzen verhandeld en bereikte heden den stand van 143 pCt.

Ardoin meerder gezocht, en met 21, 21½ aanvankelijk betaald, later weder tot 20½ achteruitgegaan.

Rusland. Oude Russen 103½, ½; nieuwe 103½, Russen van 1831 en 1833, 95½, ½.

Mengelwerk.

Onderwijs.

Tweede Artikel.

Behoorlijk toegern is de heer COUSIN zijne onderzoekings-reis begonnen; hij had niet slechts de verslagen van CUVIER en NOËL, hij had ook al de aan de Staten-Generaal van regeringswege overgelegde verslaggevingen omtrent den staat van het onderwijs hier te lande. Hij kende de wetgeving op het hooger en lager onderwijs; en zich rigtende naar den zetel des gouvernementes, om aan het ministerie zelf verdere inlichtingen te bekomen, bezocht hij, vergezeld van den heer SCHREUDER, de Rijks kweekschool voor school-onderwijzers te Haarlem. Onze bezoeker klimt in zijn verslag op tot den staat der scholen in 1811, (wij gaan zijne breedsprakige inleiding met stilzwijgen voorbij) toen men reeds, behoudens enkele verbeteringen, de onderwijzers der jeugd vormde, zoo als thans gedeeltelijk nog plaats grijpt, ofschoon sedert de nieuwe orde van zaken in ons land, dat is sedert 1815, de regering gemeend heeft, het door Duitschland aangegeven voorbeeld van het instellen van bijzondere kweekscholen voor onderwijzers te moeten navolgen; en COUSIN maakt er gebruik van, om CUVIER's gevoelens, over het al of niet nuttige der nieuwere methode ook met Hollands voorbeeld te bestrijden. Aan de weldadige pogingen tot verspreiding van verlichting, tot bevordering van menschengeluk, op zulke onbekrompene wijze door de maatschappij tot Nut van 't Algemeen te werk gesteld, wordt eene welverdiende hulde niet geweigerd; en streelend is het voor den Nederlander, dat deze tijdens de woelingen van den Belgischen opstand zoo verguisde, en met den naam van Société van Maanienne bestempelde maatschappij, eenen zoo edelen verdediger en lofredenaar gevonden heeft, tegen de aanrandingen en lasterlijke aantijgingen der Belgische duistertelingen. — Het laat zich zeer goed bevroeden, hoe de Fransche Hoogleeraar te moede was, toen hij, in grijzen onderdom, in het door vele buitenlanders zoo benijde en juist daardoor makende Nederland, den achtlingwaardigen man aantrof, dien zijn voorganger CUVIER naar waarde had weten te schatten, en van wien hij getuigde, dat hij den heer VAN DEN ENDE hield voor een der personen, die in Europa het meest hadden gedaan voor de opvoeding des volks; een man van wien hij afscheid nemende, het leedwezen wegdroeg, hem niet vroeger gekend te hebben, en dien hij voorzag niet meer te zullen ontmoeten. Als dat het gevolg van één onderhoud is, dan moet dat onderhoud ook voorzeker gewigtig geweest zijn, en dat kon niet wél anders, tusschen personen, die met roem gearheid hadden, en nog arbeiden in dien vruchtbaren wijngaard, waarvan de vruchten, als zij goed gekweekt zijn, zoo weldadig en heerlijk zijn; de beschaving en veredeling van hart en geest, door een gepast onderwijs. Eent eerste punt van onderhoud liep over de inrigting der lagere scholen, en hierin verschilden de groote mannen, van een ander dacht, dat het genoegzaam was, dat de scholen eene algemeen christelijke inrigting hadden; COUSIN geloofde, dat de scholen meer bepaald of protestantsch of katholisch moesten ingerigt zijn; deze verwonderde zich over de uitsluiting der geestelijken in de scholen, gene meende de redenen, niet van grond ontbloeit, te hebben, waarom de invloed der geestelijkheid van alle christelijke gezindten behoorde geveerd te worden. De Grondwet van den Staat heeft gelijkheid van alle godsdiensten voor de wet, en vrije uitoefening daarvan vergund onder zekere stellige bepalingen, in die staatswet zelve opgenomen, maar het lijd geen gegronde tegenspraak, dat het hoofdbeginsel der maatschappij dat zelfde is, wat de heer VAN DEN ENDE daarvoor verstaarde, dat de christelijke godsdienst in het leven der natie als ingeweven was; dat door eene sedert eeuwen voorbereide en beschermde

verdraagzaamheid, alle gezindten elkander verdroegen in liefde; zoo dat eene volkschool, noch eene protestantsche, noch eene katholieke maar eene christelijke leerschool behoorde te zijn. — Met reden mogt de Hoogleraar covan zich geluk wenschen, dat de gaping in de Fransche wetgeving op het onderwijs, in 1833 was aangevuld door de benoeming van schoolopzieners; en men zal zich herinneren, hoe bij de verschijning dier ordonnantiën van GUIZOT, wij daarvan toenmaals melding hebben gemaakt, en de instructiën hebben medegedeeld. Die betrekking is zeker eene der gewigtigste in de maatschappij, en het is te wenschen, dat de keuze der regering daarin altijd even gelukkig voor het vervolg moge zijn, als zij dit doorgaans tot hiertoe geweest is. Belangstelling in het algemeene welzijn, grondige wetenschappelijke kennis, liefde voor het goede, zucht naar volmaking zonder het najagen van hersenschimmen, eerlijke trouwhantigheid in het vervullen van dien gemoedelijken en heiligen plicht, zijn, even als goede zeden, een opgeklaard verstand, en christelijke verdraagzaamheid jegens alle gezindten, hoofdvereischten in eenen schoolopzieder, voorat in die welke de provinciale commissie uitmaken. Het gesprek van den heer COUSIN met VAN DEN ENDE over dit onderwerp, en de raadgevingen van den in ondervinding grijzen man, hebben nuttige wenken opgeleverd voor den man, die in zijn vaderland nog geene zekere resultaten heeft kunnen opmaken, van den sedert het vorige jaar eerst ingevorderden maatregel, en zijn rapport levert het bewijs op, dat hij met een aandachtig oor en met welwillendheid heeft aangenomen, wat belangstelling in het menschedom, onzen grijze ingaf te spreken. Welke eer voor Nederland, te mogen gerekend worden aan de spijte te staan der Europeesche volksverlichting, in zake van volksonderwijs; en aan Frankrijk raadgevingen tál waarachtig volksgeeluk te mogen geven; aan dat Frankrijk, dat, door tuimelgeest vervoerd, in schittering, geluk, in weelde welvaart, in losbandigheid vrijheid, in onverschilligheid in het godsdienstige verdraagzaamheid meende te vinden, en dat daardoor zich zelf, en met zich andere volken ten grond sleepte! De wijdbereinde COUSIN was berekend, om met VAN DEN ENDE over zoo gewigtige zaken te redekavelen, en de schets, die wij daarvan vinden aangegeven in het bewust verslag, bewijst dat volledig. Een laatste punt van onderhoud liep over de meerdere voortreffelijkheid van het gelijktijdig onderwijs, dat is, het oordeelkundig onderwijs, volgens PESTALOZZI, voor Nederlanders ingerigt, door PRINSEN, boven het Lancstersche of onderling onderwijs. Toen de opstand België nog niet had losgemaakt van Holland, trof men in het rijk der Nederlanden scholen van beiderlei inrigting aan; maar sedert 1830 niet meer. Al de scholen in Nederland zijn geschoeid op de leest van het gelijktijdig onderwijs. Ons werd verstrekt eens in 1828, volgens den titel, op last van het departement der maatschappij: tot Nut van 't Algemeen gedrukte redevoering over dat onderwerp, waarvan de maker was, de Hoogleraar van 's Rijks lagere school te Brussel, de heer RIETBENS, waarachter keurige aantekeningen den staat van het onderwijs nader bekend maken. De heer SCHREUDER schijnt den heer COUSIN niet herinnerd te hebben, dat er voor 1830 scholen voor onderling onderwijs bestonden; hoewel zij niet volledig konden wedijveren met die naar de inrigting voor het gelijktijdig onderwijs. — Maar laat ons den geleefden onderzoeker in een derde en laatste artikel volgen (naar luid van zijn verslag) bij den heer PRINSEN, en overwegen wat hij mededeelt omtrent 's Rijks kweekschool voor schoolonderwijzers.

(Het vervolg en slot hierna.)

Letternieuws.

Encyclopedische Atlas; door BRAND ESCHAUZIER. Te Amsterdam bij L. VAN DER VINNE.

Niet zonder grond, zien wij dikwijls verwonderend op tegen de colossale boekwerken, in Frankrijk, Duitsland en Engeland ter perse gelagd of werkelijk reeds in het licht verschenen; werken, tot welke samenstelling en uitgave niet zelden groote, zeer groote kosten gevorderd worden. Het is niet verwonderlijk, dat een uitgebreid cirkel van debiet, auteur en uitgever daarvoor genoegzaam waarborgt.

Nog onmeêdendiger hooger stijgt echter die verwondering, als wij in ons vaderland, welks cirkel van debiet, met betrekking tot de drukpers, zoo beperkt of liever zoo klein van omvang is, een werk in onze moedertaal zien aankondigen, dat, zonder tegenspraak, aanmerkelijke uitgaven vordert, en, sonder eene zeer ruime deelneming, of geenszins, naar het plan van den vervaardiger en uitgever in het licht kan verschijnen, of, reeds grootendeels afgewerkt zijnde, voor den vervaardiger, behalve gemis aan billijke belooning, nog bovendien een aanmerkelijk verlies van tijd en dus per slot van rekening eene groote mate van onnutte poging ten gevolge heeft.

Om deze laatste redenen, gebeurt het dan ook schaars, dat een typografisch groot, uitgebreid werk de Nederlandsche drukpers verlaat; hetwelk des te meer te bejammeren is, wijl het in ons aardrijkskundig klein, maar ten opzichte der verstandelijke beschaving, of ten opzichte der zucht naar uitbreiding van wetenschappelijke kennis of

kunstbevordering, niet minder dan andere grootere rijken, aanzienlijk Vaderland, geenszins aan mannen ontbreekt, wier genie evenzeer als dat van Fransche, Duitsche en Engelsche auteurs op wereldberoemdheid aanspraak mag maken.

Dubbel welkom was ons derhalve het boven aangekondigde werk. De heer P. BRAND ESCHAUZIER, 1ste Luitenant der Veld-Artillerie; te Maastricht, reeds vroeger door verscheidene uitmuntende Fransche verzen bekend, als: *aux Gens d'Armes Français*; geplaatst in de *Utrechtse Courant* van 1835 No. 116, en door den heer VAN DER HOOP vertaald medegedeeld in No. 122 dierzelfde Courant; *aux Suisses*, in het Tijdschrift voor de Nederlandsche Letterkunde No. 12, en *à l'Emir Arabe* ABD-EL-KADER in den *Komeet* No. 7; alsmede door zijne zoo wel geschrevene Fransche brochüre: *de Paris, la prétendue capitale de la civilisation* ect., onder den naam van CLEMPBY, bij L. VAN DER VINNE te Amsterdam in 1836 uitgegeven, waarvan wij in onze No's 75, 79, en 81 des verleden jaars een zeer uitvoerig verslag hebben gegeven; genoemde schrijver en dichter heeft het, met regt, colossale plan gevormd, om, op het voetspoor van den alom bekenden LESAGE, (Graaf DE LAS CASAS, togtgenoot van NAPOLEON naar St. Helena) eenen *Encyclopedischen Atlas*, in 45 à 50 afleveringen uit te geven, welke al het nuttige en wetenswaardige zal bevatten, dat in een groot aantal uitheemsche werken is verspreid en tot wist aanschaffing ten minste eene som van 5000 gulden zou vereischt worden.

De eerste proef-aflevering van genoemden Atlas bevat *de geschiedenis der groote volksverhuizingen*, met eene kaart in den zelfden vorm als die van LESAGE, in plano, uitgegeven, belooft door juistheid van aanwijzingen en fraaiheid van typographische bewerking een geluk van uitvoering, dat niets te wenschen zal overlaten. Maar dit belangrijke werk zal ons nog meer dan dat van LESAGE opleveren. De heer ESCHAUZIER heeft zich bovendien ter sake gesteld, om genoemden Atlas slechts als de *schering* van zijn werk te doen strekken en daarbij al het nuttige en opmerkenswaardige in te werven, dat de volgende werken hem zullen opleveren: als; de *Encyclopédie Méthodique*, een werk uit meer dan drie honderd boekdeelen in kwarto bestaande; de *Fastes Universels* van BURET DE LONGCHAMPS; de *Géographie* van MALLET-BRUN; de *Dictionnaire des Inventions* etc, door NOËL C. S.; verscheidene andere *Encyclopediën*, de *Conversations-Lexicon*, *Dictionnaire de la Conversation* en de *Encyclopédie Catholique*, en eindelijk: de *Histoire des Sciences Mathématiques*.

De overige afleveringen zullen, alzoo bevatten: de Aardrijkskunde der oude geschiedenis: staatkundige verdeeling en landbeschrijving; de geschiedenis der Schilderkunst, Beeldhouwkunst en Tonkunst, enz; de geschiedenis der Grieken, met eene kaart van *Oud-Griekenland*; de geschiedenis der aardrijkskundige wetenschappen, volkekunde, koophandel en zeevaart, met vier kaarten; geslachtboom van alle menschelijke kennis; geschiedenis der Romeinen met eene kaart; geschiedenis der wis- en sterrekunde, met eene kaart; geschiedenis der Israëlieten, met twee kaarten; geschiedenis der bouwkunde, nijverheid en akkerbouw, met eene plaat; de bekende wereld der Ouden, en geschiedenis der oudste volken met eene kaart; geschiedenis der natuur-, genees-, heel- en krijgskunde, gedurende de oude geschiedenis met eene plaat; geschiedenis der letterkunde; geschiedenis der kruistogten met eene kaart; geschiedenis der godgeleerdheid en zedekunde; tijdrekenskunde der oude geschiedenis en geschiedenis der wijsbegeerte en der wetgeving enz. enz.

Iedere aflevering zal bestaan uit twee bladen in plano, en, zoo mogelijk, maandelijks plaats hebben, waarvoor de intekening bij den Uitgever en alle solide Boekhandelaren des Rijks van nu af aan openstaat.

Hoe wenschelijk het, volgens al het boven opgesomde zij, dat deze nuttige onderneming stand grijpe, zal wel geen verder betoog behoeven. Zulk een werk toch zal dubbel gevolg voor onze vaderlandsche drukpers zijn, en den verdienstelijken verzamelaar ongetwijfeld te meer aansporen, om zijne bekwaamheden ten nutte zijns Vaderlands nog verder uit te breiden.

J. G. H. VAN TETS, *Dissertatio historica juris publici, continens historiam muneris Consularis Pensionarii Hollandiae*. Lugd. Bat. 1636.

Als eene der belangwekkendste Dissertatiën, welke ons in den laatsten tijd ter handen zijn gekomen, kondigen wij de bovengemelde aan. De heer VAN TETS levert hier een zeer uitgewerkt, en uit de beste bronnen geput overzicht van het Raadpensionaris-ambt van Holland. De geschiedenis van hetzelfde in drie tijdperken beschouwende, verhaalt hij, hoe het bestond voor den afval van FILIPS II; hoe, terwijl de stadhouderlijke waardigheid onafgebroken bij de Prinsen VAN ORANJE berustte, en eindelijk, hoe, onder de opgevolgde staatswisselingen, sinds den dood van WILLEM II. tot aan de omwenteling in 1795.

De verhandeling is in drie groote afdeelingen verdeeld. In de eerste, het eerste bovenaangeduide tijdperk behelzende, wordt de geschiedenis van de instelling des ambts; toen nog onder den naam van dat van Advocaat van Holland bestaande, alsmede deszelfs omvang, behandeld. In de tweede afdeeling wordt de thans Raadpensionaris-ambt geworden post, op dezelfde wijze, in het tweede tijdvak toegelicht; in de derde, hetzelfde ambt, in zijn laatste tijdperk, beschouwd. Terwijl eindelijk een afzonderlijk hoofdstuk, den gewigtigen invloed van den Raadpensionaris op het beleid de hooge staatszaken ontvouwende, het werk besluit. Als bijlage vindt men de instructie van DUROK.

Wij wenschen den schrijver geluk met eene zoo keurige proeve van welbestuurde studien, en bevelen zijnen arbeid ten hoogste aan alle beoefenaars van vaderlandsche geschiedenis en staatkunde aan.

Getrouwd: ... **E. BUHR**, ... **van 's Gravenhage**, ... **C. G. THIEME**, ... **ARNHEM**, den 14den April 1837.

Op den 14den April 1837, is te NIJMEGEN, in den ouderdom van 58 jaren, overleden de Hoog Wel geboren Heer **DIRK RIJNHARD JOHAN VAN LIJN DEN**, Lid der Staten en Ridderfchap van Gelderland, Burgemeester der Stad Nijmegen, Dijkgraaf van den Hoogen Dijkstuel des Ambts van Overbetuwe, Ridder van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz. enz.

Heden overleed, in den ouderdom van 88 jaar en ruim elf maanden, de Wel Edele Heer **NICOLAAS VISSE**, Oud-Controleur der Waterloffen.

BURGEMEESTER EN WETHOU- DEREN VAN ARNHEM, verdomen hebbende, dat onderscheidene eigenaren van graven, op de begraafplaats van genoemde stad, verzuimd hebben om het verschuldigde, wegens het onderhoud en de ophooging dier begraafplaats, bij den stedelijken ontvanger, den Heer **L. VAN TOLL**, te betalen, niettegenstaande daartoe onderscheidene malen, bij publicatie en in deze Courant, te zijn aangenaamd;

Noodigen hiertoe andermaal voorschreven eigenaren van graven, dat dit verschuldigde alnog, vóór of uiterlijk op den 1sten Junnij 1837, in handen van voormelden Ontvanger te voldoen, met te kennen geving aan dezelve, dat, bij gebreke daarvan, de betreffende graven of vakken, volgens artikel 15 van het reglement op de begraafplaats, weder tot algemeen gebruik aan de begraafplaats zullen vervallen.

Op Maandag den 21sten April 1837, des morgens ten elf ure, zal, ten huize van **J. P. FLORUSSE** Notaris, aan den Velpfchen weg, te **Arnhem**, bij toeslag worden verkocht:

1. Een **HUIS** en **ERF**, met **STALLING**, **WERKHUIS** en **DRIE WONINGEN**, op de Beek, naast de Kurassiers-Kazerne, Wijk 7. No. 69. Ingezet op f. 2,507.00.
 2. Een **HUIS** en **ERF**, achter de Velperpoorts muur, Wijk 7. No. 220; Ingezet op f. 301.00.
 Beide deze perceelen, in No. 34 en 40 dezer Courant breeder vermeld, zijn met 10. Mei aanstaande te aanvaarden.
 Voorts zal, ter zelfder tijd en plaats, worden geveild eene **VROUWENPLAATS**, in de groote Kerk, te **Arnhem**, in het Noorderkruis Westzijde, op de 35ste bank de 1ste plaats.
 Informatien bij **J. P. FLORUSSE**, voornoemd en ten kantore van **Mr. G. VAN ECK**, Notaris te **Arnhem**.

Op Dingsdag den 2den Mei 1837, des avonds ten 6 ure, zal in het Logement *het Zwijnshoofd* te **Arnhem**, in het openbaar bij inzet worden geveild:
 Een hecht en sterk voor weinige jaren nieuw opgebouwd **HUIS** en **ERF**, met **OPENE PLAATS**, **TUIN** en **ACHTERHUIS**, staande en gelegen binnen deze stad, in de Nieuwmarkt, op eene der levendigste plaatsen, en daardoor zeer geschikt tot een **TAPPERIJ** en allerlei soort van **WINKEL-NEERING**; gekwoteerd wijk E No 163 Kadaster Sectie O No 426.
 Ter bezigtiging vervoege men zich bij den tegenwoordigen huurder **A. W. ENTING**, en ter informatie omtrent de verkoops-voorwaarden ten kantore van **Mr. G. VAN ECK**, Notaris te **Arnhem**.

Op Vrijdag den 28sten April 1837, des avonds om 7 uren, in het Logement *het Zwijnshoofd* te **Arnhem**, zal door den Notaris **Mr. TAAFF**, bij toeslag verkocht worden: Een net, sterk en goed ter nering staand **HUIS** en **ERF** te **Arnhem**, in de Turfstraat, wijk A. No 8. Te aanvaarden 10. November 1837. Ingezet en met de hoogen gebragt tot f 2870:00

Op Dingsdag den 25sten April 1837 en den volgenden dag, des 26sten en 27sten April, zullen op het Buitengoed *Meeuwen* onder *Barnveld*, ten overstaan van den Notaris **H. M. E. J. M. E. T. TEN BANGK** worden verkocht, dixerse preestage en moderne **MEUBILLAIRE GOEDE** **RENNEN**, bestaande in machinewagenen, **INNEKAST**, dito **SECRETARE**, dito **TOILETTEN**, **TOILETTEN**, **SPEL**, **BED** en **EITENSTAFELS**, dito **SPELLEN**, gladhouten **LEDEKANTEN**, met **BEHANGSEL**, **STAAND HOROLOGIE**, er kenkens met **MANGEL**, extra groote **STIEGELS** met vergulde lijsten, **GANGLAANTAARN**, **BEDDEN** en **toebereiden**, **TAFEL** en **BEDLINNEN**, **TAPPELLEN**, **VLOERKLEEDEN** en **CARPET** **TEN**, **BORSELEIN**, Engelsch **AARDE**, **CHRISTAL** en **GLASWERK**, **KOPER** en **TIJN**, een zoo goed als nieuw **RIJKARRETJE** en vele andere goederen. — Alles daags voor den verkoop te zien.

Verkoopling
 te **Zutphen**, op Woensdag den 26sten April 1837, te beginnen 's voor middags om 10 uren, ten huize van den Mr. Geweermaker **DE V. VAN GUMSTEFER**, op de Markt aldaar, van eene partij **MEUBELLEN**, mitsgaders enkele en dubbelde **JAGTGEWEEREN**, **PISTOLEN**, **DEGENS** en het geen verder tot eene complete Geweermakers-affaire behoort; alles daags te vóór voor een ieder te bezien.

UIT DE HAND TE KOOP eene zeer nette en goede winst gevende affaire, bestaande in **MANUFACTUREN**, **GALATERIEN** en **MODES**, welke meer dan 25 jaar met het beste succes gedreven wordt, met alle daartoe behoorende Kasten, Toonbank enz; mitsgaders het binnen weinig jaren aanmerkelijk verbeterd **HUIS** en **ERF**, staande op een der beste standen binnen **Arnhem**. Nader informatien te bekomen per franko brieven onder letter **A. Z.**, bij den boekhandelaar **N. HOFF**, te **Arnhem**.

STE HUUR, om dadelijk te aanvaarden, het tot Zomer- en Winter-verblijf geschikt **BUITENGOED**, genaamd **R. E. R. G. HUIS**, alleraangenaamst en wettervrij gelegen, in de gemeente **Gendringen**, bij **Uft**, in **Gelderland**, aan den grooten weg van **Doesborgh**, over **Doetinchem**, **Terborg** en **Gendringen**, naar de Pruisische grenzen. — Bestaande dit goed in een modern, in het jaar 1830 geheel nieuw gebouwd, **HEERENHUIS**, in zich bevattende vijf beneden, alle behangen en geplafonneerde **KAMERS**, **KEUKEN**, ruime **KELDERS**, en vier **BOVEN-KAMERS**, benevens **TUINMANS WONING**, **TUINEN**, **WANDELBOSCHJE**, enz.
 Te bevragen, brieven franco, bij den Notaris **KOLFSCHOTEN**, te **Gendringen**.

Op eene zeer korten afstand van de Stad **Arnhem**, zijer, voor de zomermaanden, **TE HUUR** ga 4 **KAMERS**, met of zonder Meubels en den kost en de bediening; — Te bevragen bij **G. TERMAAT**, op **Rosorum**, buiten de St. Jans-Barriere.

Tegen Augustus aanstaande, of later, wordt, in de nabijheid der Velperpoort, in of buiten de stad, **TE HUUR** gekraagd: Eene **WONING** bestaande uit 4 a 5 vertrekken en de vereischte gemakken. — Adres met franko brieven, onder letter **T. Z.** bij den Boekhandelaar **W. J. KRUIJT**, te **Arnhem**.

J. OORBAND, Mr. Passementwerker in de Bakkerstraat, berigt zijne geerde begunstigers, dat bij hem voorhanden is een overschoon assortiment witte gekleurde **MEUBEL** en anderen **FRANJES**, witte en gekleurde **MEUBEL-GALLONS**, gouden, zilveren in katoenen **HOEDBANDEN**, **RIFTUIG-PASSEMENTEN** en **NAADKOORDEN**, en voorts aller soorten van **GARENS** en **LINTEN**. Beyeelt zich in een iedere aandenken.
Arnhem, den 17den April 1837.

Om het Israëlitische Paaschfeest, zal op Donderdag en Vrijdag den 20sten en 21sten, en Woensdag en Donderdag den 26sten en 27sten April, en niet op Woensdag en Donderdag den 3den en 4den Mei, zoo als in de vorige advertentie abusievelijk is geplaatst, de **WINKEL** van de **WED. J. PRINS**, in de Rijnstraat te **Arnhem**, **DE STOUTEN ZIJN**; bij welke tevens ontzangen zijn Nieuwe **SCHAWLS** en **ZOMERDOEKEN**, zijden en andere **ZOMERSTOFFEN**, voor Heeren- en Dames-Kleeding; alle Soorten van **LINNEN**, **VLOERZEILEN**, **TAPIJTEN** en verdere **MEUBLEMENTEN** voor Statie-Gordijnen, Tafel- en Bedde-Goederen.
 Ook kan men bij haar alle soorten van streepen en effen Tapijten bijgemaakt krijgen.

Men verlangt op een Buitengoed, in **Overijssel**, tegen November aanstaande, een gebuwde of ongehuwde **TUINMAN**, volkomen ervaren in alles, wat betrekking heeft tot zijn vak.
 Adres, met *Franso-brieven*, onder Letter **Z.**, bij **R. BOELENS, Jr.**, Boekverkooper te **Zwolle**.

A. B. G. U. S. D. N. D. B. M. A. N. V. M. berigt het publiek, dat hij alhier aankomen is met eene partij **GOUDVENKEN**, die onderscheidene airjes fluiten. Is gelogerd in het Logement *de Wildeman* in de Oeverstraat, en blijft slechts eenige dagen.

HULDBANKENDE NAGEDACHTENIS VAN J. J. L. VAN DER BRUGGEN, Burgemeester der Stad **Nijmegen**, door **Mr. J. J. L. VAN DER BRUGGEN**, Begter ter Instructie aldaar, wordt heden uitgegeven en is voor rekening te bekomen, tegen 50 Cent, bij **J. F. THIEME**, te **Nijmegen**.

Bij de Kauffoor-Boekverkoopers van **M. E. U. S. EN CO.** te **Amsterdam**, is van de pers gekomen, en alom verkruigbaar gesteld: **VERVOLG OP DE VERHANDELING OVER EENE OF TE RIGTEN HANDELSBANK**. De prijs is 75 Cent.